

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Med. 2020 Jul;34(4):1496-1506. doi: 10.1111/jvim.15808.

2. KuKanich K, George C, Roush JK, Sharp S, Farace G, Yerramilli M, Peterson S, Grauer GF. Effects of low-dose meloxicam in cats with chronic kidney disease. *J Feline MedSurg.* 2021 Feb; 23(2): 138–148. doi: 10.1177/1098612X20935750.

3. DeSantis F, Boari A, Dondi F, Crisi PE. Drug-Dosing Adjustment in Dogs and Cats with Chronic Kidney Disease. *Animals (Basel).* 2022 Jan 21;12(3):262. doi: 10.3390/ani12030262.

4. Sent U, Gössl R, Elliott J, Syme HM, Zimmering T. Comparison of Efficacy of Long-term Oral Treatment with Telmisartan and Benazepril in Cats with Chronic Kidney Disease. *J Vet Intern Med.* 2015 Nov-Dec;29(6):1479-87. doi: 10.1111/jvim.13639. Epub 2015 Oct 16. Erratum in: *J Vet Intern Med.* 2016 Mar-Apr;30(2):689.

5. Insights into the gut-kidney axis and implications for chronic kidney disease management in cats and dogs. Summers S, Quimby J. *Vet J.* 2024 Aug;306:106181. doi: 10.1016/j.tvjl.2024.106181.

6. Renal biomarkers in cats: A review of the current status in chronic kidney disease. Kongtasai T, Paepe D, Meyer E, Mortier F, Marynissen S, Stammeleer L, Defauw P, Daminet S. *J Vet Intern Med.* 2022 Mar; 36(2):379-396. doi: 10.1111/jvim.16377.

УДК 636.09:616.391:619

ПОЛШЕВСЬКА Н.А., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ПІДДУБНЯК О.В.,** канд.вет.наук

Білоцерківський національний аграрний університет

A- I D-ГПОВІТАМІНОЗИ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН (ПРИЧИНИ, КЛІНІЧНІ СИМПТОМИ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ)

Гіповітамінози у сільськогосподарських тварин є поширеною проблемою, що виникає через недостатнє надходження вітамінів з кормами або порушення їх засвоєння в організмі. Вітаміни А та D є життєво необхідними для забезпечення нормального функціонування організму тварин, оскільки беруть участь у багатьох біохімічних та фізіологічних процесах. Недостатність цих вітамінів може спричинити серйозні патологічні зміни в різних органах і системах, що негативно позначається на здоров'ї та продуктивності тварин.

Ключові слова: гіповітаміноз, вітаміни А та D, ВРХ, свині, коні, причини, симптоми, діагностика.

Гіповітаміноз – це патологічний стан, що розвивається внаслідок дефіциту певного вітаміну в організмі. Основними причинами його виникнення є недостатнє надходження вітаміну з їжею, порушення процесів всмоктування у шлунково-кишковому тракті, порушення метаболізму або підвищена потреба організму у вітамінах. На відміну від А-вітамінозу, коли відсутність вітаміну є повною, при гіповітамінозі його кількість в організмі є недостатньою для нормального функціонування [1].

Причинами гіповітамінозу А є нестача каротину (провітаміну А) в раціоні або порушення процесів його засвоєння. Основними причинами розвитку цього стану є:

- використання кормів низької якості або неправильне їх зберігання, що призводить до руйнування каротиноїдів;

- хронічні захворювання шлунково-кишкового тракту, що ускладнюють всмоктування вітаміну А;

- дефіцит жирів у раціоні, необхідних для засвоєння жиророзчинних вітамінів;

- порушення функцій печінки, де відбувається трансформація каротину у ретинол.

При гіповітамінозі А вражаються такі органи та системи:

- Зір: спостерігається дегенерація сітківки, сухість кон'юнктиви, сліпота, ксерофтальмія.

- Шкіра та слизові оболонки: з'являється сухість, гіперкератоз, підвищується ризик розвитку вторинних інфекцій.

- Репродуктивна система: у тварин виникають порушення статевого циклу, безпліддя, низька народжуваність.

- Імунна система: знижується стійкість до інфекцій, що сприяє частішому розвитку захворювань.

Діагностика гіповітамінозу А включає такі методи:

- Загальноклінічні методи:

1. Огляд: виявлення змін у стані слизових оболонок, очей, шерстного покриву та шкіри.

2. Пальпація: дозволяє оцінити структуру шкіри, наявність сухості або ущільнень.

3. Аускультация: застосовується для контролю серцевої діяльності, оскільки при А-вітамінозі можуть розвиватися патологічні порушення серцево-судинної системи.

4. Перкусія: використовується рідко, але може допомогти оцінити стан печінки.

- Лабораторні методи:

1. Аналіз крові на рівень ретинолу та каротину.

2. Біохімічний аналіз крові для оцінки загального стану організму.

- Інструментальні методи:

1. Офтальмоскопія – оцінка стану сітківки та виявлення дегенеративних змін.

2. Біопсія шкіри – допомагає оцінити патологічні зміни у слизових оболонках.

Особливості прояву А-гіповітамінозу: у ВРХ спостерігається анорексія, атаксія, судоми, куряча сліпота або повна сліпота. Затримка статевої зрілості, народження мертвих або слабких телят, зниження тривалості вагітності, затримка посліду, метрити, а також низька запліднюваність та аборти на пізніх термінах тільності. Значний дефіцит ретинолу може спричинювати розсмоктування плода [1]. Найчастіше зустрічаються наприкінці стійлового періоду та на початку лактації. Ознаками цього стану у коней може бути: безпліддя, порушення імунної функції, хронічна кульгавість, порушення функції еритроцитів, біль у суглобах, куряча сліпота, тьмянний волосяний покрив, втрата ваги, зниження апетиту, ламкі копита та слезотеча. У свиней може спостерігатися порушення репродуктивної системи, а саме генетичні дефекти у нащадків, включаючи сліпоту та навіть нездатність повного розвитку очного яблука, можливі зміни в новонароджених поросят, через нестачу вітаміну А у матері, поява вовчої пащі, вовчої губи, додаткові вуха та зміна підйому нирок [2].

Основними причинами розвитку гіповітамінозу D є:

- недостатнє перебування тварин під сонячним світлом;

- порушення обміну кальцію та фосфору внаслідок захворювань печінки або нирок;

- годівля незбалансованими кормами, що не містять достатньої кількості вітаміну

D.

Порушення в органах та системах [3]:

- Кісткова система: розвиток рахіту, остеомаляція, деформація та ламкість кісток.

- М'язова система: м'язова слабкість, зниження продуктивності.

- Нервова система: судоми, тремор, порушення координації рухів.

Діагностика гіповітамінозу D включає такі методи:

- Загальноклінічні методи:

1. Огляд: оцінка будови скелета, рухової активності, наявності кульгавості.

2. Пальпація: дозволяє виявити болючість у ділянці суглобів, оцінити тонус м'язів.

3. Перкусія: використовується для оцінки змін у щільності кісток.

- Лабораторні методи:

1. Аналіз крові на рівень кальцію, фосфору та лужної фосфатази.

2. Визначення рівня вітаміну D у плазмі крові.

- Інструментальні методи:

- Рентгенографія кісток для оцінки їх щільності та структурних змін.

Нестача вітаміну D у свиней супроводжується: постійним лежанням або сидінням на тазових кістках; шкіра стає сухою і нееластичною; череп видовжується; на вухах можлива

поява ціанозу; хребет викривляється; черево відвисає. У поросяти випадіння щетини та рахіт, якщо порося довго страждає від нестачі вітаміну D, погіршується функціональний стан крові, що може спровокувати судоми [4, 5]. Гіповітаміноз D у ВРХ може проявлятися різними симптомами, особливо у молодих тварин. Основні ознаки у телят: викривленням кінцівок, потовщенням суглобів, затримка росту, м'язова слабкість, зниження апетиту та затримка прорізування зубів. Прояви гіповітамінозу D у дорослих тварин менш виражені, але можуть включати: остеомаляцію, м'язову слабкість, зниження сили та витривалості м'язів, болі в суглобах і кістках та зниження продуктивності. Зовнішніми ознаками нестачі вітаміну D у коней є депресія, зниження апетиту з втратою ваги та скутість кінцівок [6].

Отже, гіповітамінози А- та -D є серйозною проблемою у ветеринарній медицині, оскільки можуть значно знижувати продуктивність тварин і підвищувати рівень захворюваності. Для профілактики необхідно забезпечити тварин збалансованим раціоном, регулярним доступом до ультрафіолетового опромінення та проводити своєчасну діагностику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єфімов В., Масюк Д. Контроль вітамінної забезпеченості як елемент менеджменту здоров'я стада. Молоко і ферма. 2023. № 4. URL: <https://milkua.info/uk/post/kontrol-vitaminnoi-zabezpecenosti-ak-element-menedzmentu-zdorova-stada>.
2. Vitamin A deficiency in horses. StableFeed. URL: https://stablefeed.com/blogs/learn/vitamin-a-deficiency-in-horses-and-how-you-can-prevent-t?srltid=AfmBOooCiuyz_J8ECgDd6uxbVC2eHM_yB_9oS7_Fla0P9LpLBgsr4-f8
3. Uhl E. W. The pathology of vitamin D deficiency in domesticated animals: an evolutionary and comparative overview. International journal of paleopathology. 2018. Vol. 23. P. 100–109. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ijpp.2018.03.001>.
4. Hale F. The relation of vitamin a to anophthalmos in pigs. American journal of ophthalmology. Vol. 18, no. 12. P. 1087–1093. URL: [https://doi.org/10.1016/s0002-9394\(35\)90563-3](https://doi.org/10.1016/s0002-9394(35)90563-3).
5. Значення вітаміну D для імунної системи свині - avamarket.com.ua. AVA MARKET. URL: <https://avamarket.com.ua/porady-expertiv/svini/znachennya-vtamnu-d-dlya-munno-sistemi-svin>.
6. Hymøller L., Jensen S. K. We know next to nothing about vitamin D in horses. Journal of equine veterinary science. 2015. Vol. 35, no. 10. P. 785–792. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jevs.2015.06.010>.

УДК 636.2:619:557.1

ЧАЛАПЧІЙ М.В., здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **САХНЮК В.В.**, д-р вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЕТІОЛОГІЇ, ПАТОГЕНЕЗУ ТА ДІАГНОСТИКИ ЗА ЛІПОМОБІЛІЗАЦІЙНОГО СИНДРОМУ У ВИСОКОУДІЙНИХ КОРІВ

Ожиріння глибокотільних корів і нетелей, тяжкі і патологічні роди та їх ускладнення за дефіциту в раціоні сухої речовини, обмінної енергії, протеїну і легкоферментованих вуглеводів спричинюють розвиток ліпомобілізаційного синдрому у високоудійних молочних корів.

Ключові слова: ліпомобілізація, етіологія, патогенез, діагностика, енергетичний дефіцит, високоудійні корови.

Висока молочна продуктивність корів у господарствах за промислового ведення молочного тваринництва значною мірою залежить від стану їхнього здоров'я. У країнах із високо розвинутим молочним скотарством тривалість продуктивного життя корів становить у середньому 3–4 лактації. Це набагато коротше природної тривалості життя молочної худоби, а їх вибраковування часто пов'язане з недотриманням технологій утримання та годівлі високопродуктивних корів, що спричинює зниження молочної